

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 268

TELEFON 25-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, petek 25. novembra 1938

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
1.— din

Popoln sporazum v Parizu

Skupna skrb za obrambo Francije in Anglije — Pakt med Francijo in Nemčijo — Ureditve španskega, češkoslovaškega, azijskega in židovskega vprašanja — Tesno gospodarsko sodelovanje — Kolonije še niso aktualne

PARIZ, 25. novembra. Posvetovanj med angleškimi in francoskimi državniki, ki so se pričela včeraj dopoldne, so se udeležili tudi francoski poslanik v Londonu Corbin, angleški poslanik v Parizu sir Eric Phipps ter višji uradniki francoskega in angleškega zunanjega ministrstva. Prva posvetovanja so bila posvečena proučevanju sedanjega mednarodnega položaja. Ob tej priliki se je govorilo pretežno o skupni angleški in francoski oborožitvi in obrambi v primeru vojne. Opoldne je bilo kosilo pri Lebrunu. Popoldne so razpravljali o Daljnem vzhodu, Sredozemskem morju, srednji Evropi, beguncih ter o splošnih, gospodarskih in finančnih vprašanjih. Najdalje je trajala razprava o garanciji novih mej ČSR. Ob 18. uri so se državniki podali k sprejemu na magistratu. Zvečer so sprejeli francoske in angleške časnikarje in jim prečitati uradno objavo. Ker včeraj ni bilo mogoče rešiti vseh vprašanj, se bodo angleški državniki odpeljali iz Pariza najbrže šele popoldne.

SKUPNA OBOROŽITEV

PARIZ, 25. novembra. Kakor se je izvedelo, je bilo na včerajšnjem posvetovanju med angleškimi in francoskimi državniki sklenjeno, da se bosta Anglija in Francija skupno, po določenem načrtu oboroževali, da tako izpopolnita skupno vojaško moč, ki je potrebna za podkrepitev njune politike in obrambo v primeru vojne. V tem oziru so bili soglasno sprejeti predlogi, ki sta jih skupno izdelala francoski in angleški generalni štab. Dalje so bili izmenljani pogledi na razna aktualna mednarodnopolitična vprašanja in zblížani na skupno platformo. Naglašeno je bilo ponovno, da zahtevajo interesi obeh velesil najtesnejše skupno nastopanje.

NEMŠKO-FRANCOSKI SPORAZUM

Posebno poglavje posvetov je predstavljal na dopoldanskem sestanku izjava, ki jo bosta v prihodnjih dneh podpisali Francija in Nemčija. Francoski državniki so predložili angleškimi tudi besedilo te izjave. Besedilo določa sledeče: 1. Sporazum se uveljavi 1. decembra in se bo sestajal iz izjave obeh vlad, da se odrekata vojni kot sredstvu reševanja medsebojnih sporov. 2. Obe vladi izjavljata, da bosta medsebojno spoštovali obstoječe državne meje in da nimata druga nasproti drugi v Evropi nobenih teritorialnih zahtev. 3. Končno izjavljata obe vladi, da bosta sporazumno sodelovali pri reševanju vzajemnih političnih, socialnih in gospodarskih odnosov. Sporazum bo podpisan prihodnji teden, še pred 1. decembrom, ob priliki prihoda von Ribbentropa v Pariz. Sporazum je angleškimi državnikom obrazložil Bonnet in naglasil, da ne bo velikega pomena samo za Francijo in Anglijo, ampak tudi za vso Evropo in ves svet. Chamberlain je izjavil, da sporazum pozdravlja in je trdno prepričan, da bo rodil srečne rezultate.

OSTALA VPRAŠANJA

Glede španskega vprašanja je bilo sklenjeno, da sta Francija in Anglija v načelnih pripravah, priznati nacionalistični španiji pravico vojskujoče se stranke. Toda izpolniti se morajo še nekateri pogoji. V ta namen se prično nova diplomatska pogajanja. Anglija in Francija tudi ne bosta ovirali eventualne popolne zmage generala Franca, toda francoski in angleški interesi morajo biti striktno zagotovljeni. Na Daljnem vzhodu Anglija in Francija ne bosta pričeli nobene radikalnejše akcije, ampak bosta poskrbeli skupno za to, da se zaščiti njuni interesi na Kitajskem. Vendar bosta okrepili varnost svojih posesti na obalah Tihine in Indijskega oceana. Glede srednje Evrope so priznali nastali položaj in bosta Anglija in Francija na podlagi mo-

nakovskih obveznosti prevzeli tudi garancijo za nove meje ČSR, kadar in v kolikor jo bodo prevzele tudi ostale zainteresirane države. Določene so bile dalje tudi smernice politike v južnovzhodni Evropi, iz katere se velesili ne nameravata popolnoma umakniti. Glede vprašanja emigrantov, posebno židovskih, se je sklenilo, da se poišče zanje primerno ozemlje za naselitev, ki pa mora biti izven Evrope. Podrobnosti bodo še določili strokovnjaki. Obe državi sta pripravljene, prevzeti tudi del finansiranja te naselitve. Vprašanje kolonij se je pre-

pusnilo bodočemu razvoju eventualnih pogajanj v primeru, da bi bila uradno sprožena. V tem primeru se državniki znova sestanejo.

POPOLNO SOGLASJE

O posvetovanjih je bil izdan uradni komuniké, ki naglašja, da je bilo doseženo popolno soglasje v vseh vprašanjih. Chamberlain in Halifax sta ob tej priliki obiskala tudi vojvodo in vojvodinjo Windsorsko in ostala pol ure pri bivšem kralju. Chamberlain je izjavil časnikarjem, da ne more uradni izjavi ničesar dodati. Dosežen je bil popoln sporazum v cilju okrepitve mednarodnih odnosov in ohranitve miru, ki je obema vladama najvišji cilj. Obravnavana so bila tudi gospodarska in diplomatska vprašanja. Dalje je dejal, da je izredno zadovoljen, da je bilo mogoče skleniti med Francijo in Nemčijo tak prijateljski pakt, ker je ta pakt po Monakovem drugi korak k trajnemu miru. S tem je dosežen cilj, ki je bil že v Monakovem postavljen. Daladier je v svoji izjavi potrdil Chamberlainove besede. Dejal je, da je prepričan, da bo prisrčno sodelovanje obeh demokracij tako glede skupne obrambe, kakor skupne politike, trajalo dolgo in rodilo najboljše sadove.

Konec sudetskega vprašanja

OD VČERAJ DALJE NE OBSTAJAJO MED NEMČIJO IN ČSR NOBENA SPORNA VPRAŠANJA VEČ — DOKONČNA MEJA JE POTEGNJENA

BERLIN, 25. novembra. Po popolnem sporazumu med Nemčijo in ČSR je bila včeraj izvršena dokončna korektura nove meje med obema državama. Ob 9. uri dopoldne so nemške oblasti zapustile kraje, ki so se vrnili ČSR, češke pa kraje, ki so bili sojeni Nemčiji na podlagi narodnosti prebivalstva. Ob 10. uri so v korakale v odstojljene kraje nemške, odnosno češko-slovaške čete. Nezaseden je ostal le košček ozemlja na severnem Moravskem, ki ga bodo Čehi izročili Nemčiji šele v nedeljo 27. t. m. Ker so s tem nove meje dokončne, je nemška vlada izdala zakon o uradni priključitvi su-

detskega nemškega ozemlja k Nemčiji. Čehi, ki so ostali še v Nemčiji in Nemci, ki so ostali v ČSR, bodo imeli enake manjšinske pravice. Za določanje in nadzorovanje teh pravic se ustanovi posebna stalna nemško-češkoslovaška komisija, sestojeca iz dveh delegatov nemške in dveh delegatov češkoslovaške vlade. Komisija pritegne k delu lahko tudi zastopnike Čehov v Nemčiji in Nemcev v ČSR. S tem je sudetsko vprašanje likvidirano in med Nemčijo in ČSR ne obstajajo od včeraj dalje nobena sporna vprašanja več.

Nemčija rešila Ukrajino

SPORAZUM MED NEMČIJO IN ITALIJO — ODGODITEV CIANOVEGA OBISKA V VARŠAVI — ENERGIČNA NEMŠKA INTERVENCIJA V BUDIMPEŠTI IN VARŠAVI

BERLIN, 25. novembra. Med Nemčijo in Italijo je bil dosežen sporazum, da Italija ne bo več dajala potuho madžarski in poljski akciji za odcepitev Karpatske Ukrajine od ČSR. Zaradi tega nemški zunanji minister von Ribbentrop ne bo potoval v Rim, kakor je bilo nameravano. V znak solidarnosti Italije z Nemčijo je pa tudi italijanski zunanji minister grof Ciano odgodil svoje v decembru napovedano potovanje v Varšavo na januar prihodnjega leta. Nemška vlada je poslala v Karpatsko Ukrajino tudi posebnega opazovalca, praškega poslaniškega svetnika dr. Hoffmanna, ki je poslal poročilo berlinskemu zunanjemu ministrstvu, da madžarska in poljska propaganda v prebivalstvu nima opore in povzročajo obmejne nemire samo zunanji teroristi. Na podlagi tega poročila in na intervencijo ČSR je nemška vlada po svojih poslanikih v Budimpešti in Var-

šavi v soglasju z vlado kraljevine Italije energično protestirala proti revizionistični propagandi, zbiranju čet in terorizmu na mejah Karpatske Ukrajine in zahtevala, da se sklepi dunajske razsodbe brezpogojno spoštujejo. Opozorila je obenem obe vladi, da bi se v primeru madžarske in poljske oborožene akcije Nemčija avtomatično poslužila obveznosti o garanciji novih mej ČSR in poslala v Karpatsko Ukrajino svojo vojsko, da uveljavi sklep Dunaja. Zaradi te intervencije je Madžarska že ustavila svojo revizionistično kampanjo in pričela demobilizacijo na meji Karpatske Ukrajine zbranih čet.

PRAGA, 25. nov. Vpadj z madžarske strani v Karpatsko Ukrajino so vedno bolj pogosti. Madžarska vlada je sicer odpoklicila čete z meje, vendar še vedno vpadajo madžarski teroristi.

Zapiski

Naloge politikov

Odstranimo korupcijo, protekcionarstvo, razdeljevanje državnega denarja, politične ključke, kamarile, maščevanje v javnem življenju, onemogočimo lažne resnice, čenče in opravljanje. (Venkov.)

Italijan o Franciji

Pod tem naslovom prinaša rimski »Re-gime fascista« članek, ki ga je pod psevdonimom Maurizio Claremoris napisal visok častnik italijanskega vrhovnega generalnega štaba. Članek govori o francoski »demografski dekadenci« ter slika nato sodobne Francoze kot skope ljudi, ki niso zmožni nikakega herojskega elana in so sramotno izpodkopani po alkoholizmu. Francija v Italiji ni več na glasu kot velik narod, razen pri neznatni kozmopolitski manjšini snobov, Židov, ignorantov, pokvarjencev, psevdaristokratov in mešancev.

USA — Nemčija — Vel. Britanija

Glasi ameriških Nemcev »New Yorker Staatszeitung«, ki je pisalo doslej stalno s stališča nemške vlade, je to stališče sedaj izpremenilo. Ob odhodu nemškega poslanika dr. Dieckhoffa iz Amerike piše brez oklevanja, da zapušča Dieckhoff za seboj le razvaline, saj je uničen ves njegov dolgoletni trud za spravo med Nemčijo in USA in nobenega upanja ni več, da bi prišlo do nove nemško-ameriške trgovinske pogodbe. Zadnji dogodki v Nemčiji so povzročili to, kar ni uspelo dolgoletnim pogajanjem: združili so gospodarsko in politično USA z Vel. Britanijo. »Temps« pa meni: Ne da bi se spuščali v raziskovanje vzročnih zvez med nemškimi pogromi in anglo-ameriško gospodarsko pogodbo — eno je gotovo: ta sporazum pomeni sedaj dejstvo in glavni preokret. Do nedavnega sta bili namreč glavni oviri pri pogajanjih med Londonom in Washingtonom čarinska politika Vel. Britanije, ki se je začela na konferenci v Ottawi l. 1932., na podlagi imperialnega sistema ter temu sledeči ameriški protekcionizem. To so bile ogromne težkoče, ki so 18 mesecev zavračevale pogajanja; treba je bilo znižati carinske zidove in se povrniti na zdrave medsebojne odnose.

Dve podobi kolektivizma

Današnji kolektivizem ima dve podobi: komunistično in nacionalistično, ki sta znani tudi pod imeni levičarstvo in desničarstvo. Kljub razločkom tako glede izvira in cilja kakor tudi glede sredstev, ki jih uporabljata obe struji za dosego svojega namena, je vendar obema skupno poudarjanje totalitarnosti in avtoritarnosti. (France Vodnik v »Dejanju«).

Sezonski delavci in volitve

Pod naslovom »Delavcem, ki hočejo iti v Nemčijo na delo, na znanje«, so prinesle »Novine« glasilu JRZ in vp. župnika Klekla 20. nov. notico, ki je vzbudila v Prekmurju veliko pozornost in mnogo komentarjev. V Prekmurju je povprečno okrog 15 tisoč ljudi zainteresiranih na delu v inozemstvu, večina sezonskih delavcev je bilo zadnje čase na delu v Nemčiji. Notica, ki je pisana v narečju, pravi: »Nemčija, kot vemo, vodi srdit boj proti komunizmu, največjemu sovražniku človečanstva. Zaradi te borbe so jo izkupili tudi Židje, od katerih se je komunizem narodil in ki so ga podpirali. — Nemške oblasti zato pazljivo zasledujejo potek naših volitev. Tako so se odločile, da tistih naših delavcev, ki bi glasovali za komuniste, kot so pri dr. Mačka stranki, ne prepustijo na delo v Nemčijo. Njim komunistov, »ljudskih frontašev«, socialnih demokratov ni treba, ker so svoje, ki so jih imeli, že pometli iz Nemčije. Ne dajte se zato, delavci, zapeljati od rdečih, katerih zvezda tudi v Franciji že vgašuje. Podpirajte pošteno stranko JRZ.«

Maribor, 15. novembra.

Italijanska vlada je ustanovila poseben institut, ki je dobil nalogo, poskrbeti za vrnitev po svetu razseljenih Italijanov in njihovo naselitev deloma v Italiji, pretežno pa v afriških kolonijah, Libiji in Vzhodni Afriki. Ob tej priliki objavljena statistika je pokazala, da šteje italijanska emigracija okoli 10 milijonov duš, kar pomeni, da živi petina vseh Italijanov izven mej svoje domovine. To so nasledki preteklosti, ko je bila Italija še revna država in brez kolonij in je bila večina prirastka njenega prebivalstva prisiljena, iskati si kruha v tujini, v prvi vrsti v obeh Amerikah, pa tudi po Evropi in ostalem svetu. Sedaj so se razmere spremenile, Italija je dobila kolonije, ki nudijo teoretično dovolj prostora za vse njene sinove, čeprav se dejanski vsi še dolgo ne bodo mogli vrniti, ker za njihovo naseljevanje ne bo zadosti denarja in ostalih eksistenčnih pogojev.

Ob tej italijanski akciji bi se morali zamisliti tudi mi Slovenci. Naš položaj je bil v preteklosti in je v sedanjosti popolnoma enak nekdanjemu položaju Italijanov. Na našem tlesnem, po svetovni vojni še neprimerno bolj vtesnjenem prostoru nikoli ni bilo dovolj mesta in kruha za ves naš prirastek in ga je dandanes še veliko manj, kakor prej. Slovenski človek je bil vedno prisiljen, izseljevati se v sosesčino in v oddaljene dežele, v zadnjih sto letih predvsem čez morje v Ameriko. Tedaj, in deloma tudi po vojni, so nastale na ta način v tujem svetu velike slovenske izseljeniške kolonije, in sedaj živi v njih več ko četrtina vseh Slovencev, to je nad pol milijona! Najmočnejša je naša kolonija v Združenih državah Severne Amerike, ki šteje po slabi cenitvi okoli 250.000 duš, okoli 20.000 je naših ljudi v Kanadi, okoli 40.000 po Južni Ameriki (v prvi vrsti v Argentini), okoli 8000 v Afriki (glavno v Egiptu), 1.200 v Aziji in 700 v Avstraliji. Razen tega živi raztreseno po Evropi, največ v Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandski, okoli 110.000 Slovencev, a najmanj 100.000 jih je našlo streho med Hrvati in Srbi v Jugoslaviji.

Povojna doba je s svojimi novimi razmerami povzročila, da se je usmeril odlok Slovencev iz Italije predvsem v Južno Ameriko in v Jugoslavijo, iz slobodne Slovenije pa na hrvatski in srbski vzhod in jug. Izseljevanje v Ameriko in druge prekomorske dežele je zaradi konfingentiranja priseljencev skoraj popolnoma nemogoče in je prenehalo. V domovini, ki nam postaja vsak dan bolj tesna, se zaradi onemogočene prekomorske emigracije še bolj usodno drobi človeška posest: kmečki fantje in dekleta silijo v teh naših par mest in v industriji, kjer ogražajo eksistenco delavskega praraščaja in ustvarjajo brezposelnost; dekleta romajo v trumah v Zagreb, Beograd in v druga izvenslovenska mesta, kjer često propadajo, kar pa ne more niti tamor, se lovi vsaj za sezonskim delom loma in onstran meja.

Vsa naša emigracija, zamišljena sprva leveda samo kot nekaj začasnega, je bila že od vsega začetka brez vsakega sistema in načrta. Ljudje so odhajali z milijo na vrnitev, toda vrnili se jih je vsega le manjši del. Večina je ostala v tujem vetu, se — kjer je bila strnjena — zadržala in ohranila svojemu nado morda tudi še svoje otroke, toda otroci so bili razen malih, častnih, jem iz izgubljeni. Tako so se utopili v tistem stotisočih naših sinov in hčera in dandanes po njih ne duha ne sluha več. Tudi v povojni dobi se pri nas še nihče ni resno zganil, da bi načel problem naše sedanje in bodoče emigracije. Naša vlada tudi bodoče, kaiti Slovenci se omo tudi v bodoče neizogibno morali seljevati!

Pri nas se često naglašja, da je za Slovence dovolj prostora v Jugoslaviji. Pričevanje se zlasti, da bi se lahko naseljevali na jugu države, v Južni Srbiji. To i resnica. Tam je prostora kvečjemu za 0.000 novih naseljencev. To število bi e dalo zvišati samo z velikimi melioracijami, na katere pa za enkrat ni mogoče nisliti. Razen tega je silno naglo naračanje Srbov samo že rodilo potrebo po elitvi na jug. V Jugoslaviji za izseljence i Slovenije že sedaj ni dosti prostora in a bo vsako leto manj. Tudi za »izvoz« ateligenca na jug konjunktura prvih

Francija pred splošno stavko

DOSLEJ SE JE PRIDRUŽILO STAVKI 80.000 DELAVCEV. — KRVAVI IZGREDI IN SPOPADI S POLICIJO. — PRED USTAVITVIJO PROMETA.

PARIZ, 25. nov. V Franciji je sedaj 80.000 delavcev v stavki. Vlada je po vesti agencije Exchange trdno odločena, da stavke razbije. V stavki so tudi rudarji v severni Franciji, kjer je prišlo do težjih pretefov med policijo in stavkujočimi. Posebno težki izgredi so bili v Parizu, kjer so v tovarni avtomobilov Renault, ki je na otoku v Seini pri Sevresu, delavci zasidli tovarno in je niso hoteli zapustiti. Vlada je poslala 10.000 policistov in mobilne garde, ki so po daljših bojih tovarne izpraznile. 300 oseb je aretiranih, veliko število pa ranjenih. Delavci so večino

strojev razbili in tudi vse šipe. Poškodovali so tudi železniške naprave. V stavki so deloma tudi že železničarji in se vrši le še promet osebnih in brzih vlakov, a bo tudi ta zastal.

PARIZ, 25. nov. (Avala). Splošna delavska zveza je izdala na delavce proklamacijo, v kateri pravi, da ne smejo na svojo roko organizirati demonstracij, temveč moraje poslušati ukaze zveze.

LILLE, 25. nov. (Avala). Vodstvo kovinarjev je sklenilo, da stopi delavstvo v generalno stavko.

Madžarska še nima vlade

REGENT HORTHY SE TRUDI, DA BI OHRANIL DOSEDANJI POLITIČNI KURZ. — MOŽNOST VLADE, KI BI VLADALA S POOBLASTILI BREZ PARLAMENTA.

BUDIMPEŠTA, 25. novembra. Seje madžarske poslanske zbornice so odgodene do 1. decembra. Regent Horthy je tekom včerajšnjega dneva sprejel razne voditelje parlamentarnih skupin in se z njimi posvetoval o izglelih in smernicah za veritev in sestavo nove vlade. Kakor se zdi, se Horthy trudi, da bi ohranil dosednji Imredyjev politični kurz, čeprav bi postal novi predsednik vlade morda bivši ministrski predsednik Darany. Po-

veritev mandata zavlačuje v glavnem zato, da bi se medtem Imredyju in Daranyju posrečilo, spraviti v parlamentu skupaj novo vladno večino, kar pa ne nudi skoraj nobenih izgledov. V opoziciji, ki se združuje kljub različnosti političnih stališč, vidijo tu nekako madžarsko »ljudsko fronto«. Zato ni izključeno, ako se ne najde novi izhod, da bo parlament sploh poslan na »počitnice« in bo nova vlada vladala s pomočjo pooblastil.

Kočljiv položaj v Barceloni

REPUBLIKANSKI LISTI PIŠEJO ODKRITO, DA JE EVROPSKA DEMOKRACIJA IZDALA DO KONCA DEMOKRATSKO ŠPANIJO. — RAZPOLOŽENJE ZA KONEC VOJNE.

BARCELONA, 25. nov. Zadnji neuspeh republikanskih čet ob Ebru in politični dogodki v Evropi v zvezi s sporazumevanjem med Anglijo in Francijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani so vzbudili tu pesimistično razpoloženje. Celo republikanski listi pišejo odkrito, da je evropska demokracija demokratično Španijo izdala in zapustila. Splošno se pričakuje, da bo po pariškem sestanku prizna-

na s strani velesil generalu Francu pravičja vojskujoče se stranke, kar bo položaj republikanske Španije še bolj poslabšalo. Prebivalstva in tudi vojske se polašča na eni strani strah pred bodočo usodo, na drugi strani pa želja po sporazumu in ustavitvi sovražnosti. Prepuščena sama sebi, nima republikanska Španija več upanja na zmago.

Francosko-nemški pakt bo podpisan v torek

BERLIN, 25. nov. (Avala). Nemški zunanji minister von Ribbentrop odpotuje v ponedeljek popoldne v Pariz, kjer bo v torek skupno s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom podpisal francosko-nemški prijateljski pakt. Von Ribbentrop bo v Parizu gost francoske vlade in se bo v sredo vrnil v Berlin.

Volitev prezidenta ČSR v sredo

PRAGA, 25. nov. Volitev novega predveč morajo poslušati ukaze zveze. dne. Volitev bo v dvorani praškega parlamenta, kjer se snideta obe zbornici. Pričakuje se, da bo kandidat dr. Hacha izvoljen soglasno, razen z glasovi komunistov, ki bodo volitev sabotirali.

Oboroževanje Avstralije

CAMBERRA, 25. novembra. Avstralska vlada je sklenila, določiti za oborožitev 60 do 70 milijonov funtov šterlingov (več milijard dinarjev). Ustanovila se bo posebna motorizirana vojska in zgradilo se bo močno bojno letalstvo. Dalje bodo popisali vse moške, ki bi se v primeru vojne lahko vpoklicali. Vlada Velike Britanije pa bo naprosena, da pošlje v Avstralijo večje število podmornic.

UNIČENE HIŠE FILMSKIH IGRALCEV

LOS ANGELOS, 25. nov. Pri požaru v okolici Hollywooda je zgorelo 300 hiš filmskih igralcev.

dvajsetih let že mineva in bo v nekaj letih popolnoma minila. Razen tega so socialni, kulturni in gospodarski pogoji doli za našo emigracijo slabi, ponekod celo najslabši. In končno — za Slovence je tudi ta emigracija izgubljena.

Problem, ki nas že sedaj vse teži, čeprav si ga lahko mišljeno prikrivamo in vtikamo pred njim glavo v pesek kakor noj, bo udaril v bližnji bodočnosti na nas z vso svojo težo in nas postavil v kočljiv, lahko celo obupen položaj. Zato je treba, da pričnemo misliti čimprej na izhod. Po

»OBRAČUN Z VODITELJI NEMČIJE«
NEW YORK, 25. nov. V dnevniku »New York Daily News« objavlja Zid Maks Rosenberg predlog, naj bi poslali v Nemčijo 10 ali 12 poklicnih zločincev, ki bi »obračunali« z voditelji nacionalistične Nemčije.

PIROW PRI HITLERJU

BERCHTESGADEN, 25. nov. Južnoafriški vojni minister Pirow je bil včeraj dopoldne v avdienci pri Hitlerju. Po kosilu je Pirow odpotoval z avtom v Monakovo, od tam pa krenil v Italijo.

FIRLINGER OSTANE V RUSIJI

PRAGA, 25. nov. Češkoslovaški poslanik v Moskvi Firlinger je odklonil odpoklic praške vlade in izjavil, da ostane v sovjetski Rusiji in sprejme sovjetsko državljanstvo.

VZROK MONAKOVEGA

CAMBRIDGE, 25. nov. Sir Samuel Hoare, angleški notranji minister, je imel govor, v katerem je dejal, da poslednjič poudarja, zakaj je prišlo do Monakovega: Anglija ni bila pripravljena in tudi danes še ni. To naj si zapomnijo vsi, ki hočejo kritizirati vlado.

GROZNO DEJANJE INDIJSKEGA VOJAKA.

NEW DELHI, 25. nov. Neki indijski vojak je ubil 4 angleške častnike in 3 indijske, potem se je pa sam ustrelil.

SNEG V NEW YORKU

NEW YORK, 25. nov. V mestu je zapadel sneg. V državi New York je 25 ljudi umrlo zaradi snežnih zemetov.

zgledu Italijanov se žal ne moremo ravnati. V Slovenijo in Jugoslavijo naših izseljencev ne moremo poklicati, saj še izseljevanja ne moremo zaustaviti, kolonij pa Jugoslavija nima. Zato bo treba misliti pač na kolonije prijateljskih držav. V njih bo treba najti primerno ozemlje, kjer bi se zbrali že izseljeni in bodoči slovenski izseljenci, katerim bi se moral zagotoviti popolen in trajen narodni obstoj in razvoj. Tako ozemlje bi bilo sedaj še mogoče dobiti, čez nekaj let bo najbrže tudi to prepozno.

Spor med Nemčijo in Kolumbijo

BERLIN, 25. novembra. Novi kolumbijski poslanik, ki bi moral izročiti Hitlerju akreditivne, je nenadoma odpotoval v Pariz. Poslanik sploh ne misli izročiti akreditiv nemškemu kancelarju, ker so nemške oblasti zahtevale od njega fotografije, ki jih je naredil sam. Fotografiral je zadnje protizidovske pogrome. Kolumbija sedaj sploh nima predstavnika v Nemčiji.

KITAJCI NAPREDUJEJO.

SANGHAJ, 25. nov. Po vesteh iz Kantona so se kitajske čete mestu popolnoma približale. Tudi v okolici Nankinga so Kitajci napredovali.

Volivno gibanje

Listo dr. Stojadinovića je kasacijsko sodišče že potrdilo. Skupno je na listi 746 kandidatov v vseh okrajih v državi. Na listi je 595 kandidatov JRZ, 104 borbašev, 37 pristašev ministra dr. Gjorgjevića (zemljoradnikov), 5 pristašev radikalno-socialnega pokreta in 5 posameznikov.

Lista »Zbora« je že potrjena. Včeraj smo poročali o kandidaturah Ljotičevega »Zbora« v Sloveniji. Kasacijsko sodišče v Beogradu je listo že potrdilo. Kandidati so v 242 okrajih v vseh banovinah.

Dr. Mačkova lista je že predana kasacijskemu sodišču v Beogradu. Ima 1012 okrajnih kandidatov.

Volivni shod dr. Kukovca v Mariboru. Kot kandidat za okraj Maribor, levi breg, je prijavil dr. Kukovec svoj volivni shod za Maribor v ponedeljek ob pol 20. uri v dvorani pri Gambrinu.

Volivni shodi na Jesenicah. Za prihodnje dni je prijavljenih več shodov, ki pa so odgodeni za kak teden ali štirinajst dni. Shode so prijavili dr. Aleš Stanovnik, kandidat za radovljiški okraj, ter njegov namestnik župan Perko in dr. Štempihar, namestnik kandidata dr. Kraigherja v Ljubljani.

Volivne novice iz Prekmurja. Kandidat slovenske Združene opozicije pisatelj Miško Kranjec je prijavil za nedeljo v gostilni Vučak (hotel »Krona«) v Murski Soboti volivno zborovanje. Začetek konference bo ob pol 11. uri dopoldne. Dosedanji poslanec soboškega okraja industrijec g. Josip Benko je v zadnji številki svojega glasila »Murska Krajina« objavil daljšo izjavo, naslovljeno volivcem soboškega okraja, v kateri se je za predstoječe volitve odrekel kandidaturi. V soboškem okraju so se dolgo vzdrževale vesti, da bo poleg banskega svetnika g. Franca Bajleca na vladni listi še en kandidat. Ker ni prišlo do kandidature veleposestnika g. Hartnerja in ker se je sedaj tudi g. Benko odpovedal kandidaturi, ima JRZ tako samo enega kandidata. V svoji izjavi pravi g. Benko po daljšem pregledu svojega dosedanjega političnega delovanja tudi sledeče: »V glavnem zaradi preobloženosti z delom v svojem podjetju, pa tudi zaradi drugih neprilik, sem primoran skleniti, da ne bom kandidiral za narodnega poslanca ob sedanjih volitvah.« Na koncu svetuje svojim volivcem, naj glasujejo za JRZ. — JNS je postavila za svojega kandidata v soboškem okraju g. Franca Talanyja, gostilničarja iz Gornje Radgone, ki je bil pri petomajskih volitvah kandidat HSS. Njegov namestnik je Koloman Martinec, posestnik iz Safohovcev. V lendavskem okraju je kandidat JNS Rudolf Muhvič, trgovec v Petišovcih, njegov namestnik je Nikolaj Šebjanič, mizar v Odrancih.

V Celju organizira odbor JRZ sestanke med tednom in shode v nedeljah. Kandidat slovenske združene opozicije g. mag. Gradišnik je prijavil za soboto volivni sestanek v Trnovljah, v nedeljo pa shode v St. Juriju, Storah in Dramljah (govorniki gg. Gradišnik, dr. Stante, delavec Vipotnik, dr. Dušan Kraigher). Za 29. t. m. sta prijavljeni sestanka v Libolah in Zabukovci.

V Celju je mestno poglavarstvo razdelilo volivce na 8 volišč po abecednem redu. Volišča so po šolah, eno v Del. domu, dvojce na občini.

Borza. Curiah, 25. novembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.445, London 20.45, New York 440, Milano 23.20, Berlin 176.25, Praga 15.05.

Vremenska napoved. Oblačno, morda tudi dež. Precej megleno.

Izkušnje iz nove vojne

Španija je vojaškim strokovnjakom odlični poskusni kanarček, ker jim nudi priložnost, dognati, če in v koliko so nova vojna sredstva uspešna. Z ozirom na različna tolmačenja o njih uspešnosti in načinu nove vojne so zelo poučna izvajanja P. Wernerja, specialnega dopisnika švicarskega tednika »Die Weltwoche«.

Predvsem razmotriva vprašanje o bliskovitih vojni kot edinem načinu, ki nudi napadalcu možnost računa. Samo nagla vojna se danes gospodarsko izplača. Dalkosežna mehanizacija, predvsem s tanki in zrakoplovstvom bo tudi omogočena. Tako bo uresničen že davni sen vojskovodij.

A ta teza je, pravi Werner (ki je že dve leti na španskem bojišču), zgrešena. To dokazujejo predvsem obrambne naprave (Maginotova črta v Franciji, Siegfriedova v Nemčiji), ki nimajo le nalogo, preprečiti vdor sovražnika v dotično ozemlje, ampak tudi kažejo, da ne bo imel sovražnik v bodočnosti interesa, šibiti svoje sile z okupacijo velikih sovražnikovih površin, kjer ne morejo najboljšo pozicije nadomestiti lastne obrambne črte, ki je praktično skoro nezavzetna. Tej konstrukciji odgovarja tudi konstrukcija vojske, ki je razen zrakoplovstva skoro decela prirojena defenzivi; na vsak način pa je njena napadalna moč veliko pod obrambno kapaciteto.

Nemčija ima razmeroma majhen park tankov, pač pa — po besedah Hitlerja — največjo protitankovsko armado. Celotna motorizirana vojska ni menda toliko v ofenzivne naloge, kolikor za naglo premikanje armade.

Kdo pa naj zmaga, če nikdo ne napada?

Ta naloga naj bi pripadla zrakoplovstvu, ki ima namen, pustošiti in znesti sovražnikovo zemljo. Španska državljanska in kitajsko-japonska vojna pa je izpričala, da je to izključeno. Dokler fronta istočasno stoji, je zmaga nemogoča. Razvaline mest in žrtve civilnega prebivalstva so, kakor se to žalostno sliši, le obremenjevalni račun v postavki »stvarna škoda«. Bilo je vedno in tudi ostane: Za zmago je treba sovražno vojsko pobiti. Dokler pa je sovražnik za betonom in železom, se ga mora pobiti le tukaj. Tehnično je to mogoče s pomočjo zrakoplovstva, a ne na mah, bliskovito.

Kar se tiče napadov od strani letal, ni stvar tako enostavna in zato tako strašna kot se splošno domneva. Predvsem je treba upoštevati daljine. Naj sta radij in brzina letala še tako velika, praksa je pokazala, da so poleti nad 200 km pri dobro organizirani poročevalni službi nemogoči, oziroma kaj malo uspešni. Ta riziko se proporcionalno zviša s številom zletelih strojev. Španija nudi v tem oziru odlične izkušnje. Težki bombniki so se slabše izkazali od lahkih. Prvotno se je računalo z velikim moralnim učinkom letal. Tudi to se ni izkazalo. Temeljni vzrok je v manjkajoči statiki. Bombnik je kot nemirna ptica, ki ne more nikjer obiti; pride in gre. Utrjeno je, da strah mine, kakor hitro je padla bomba. Prebivalstvo se na to navadi, zlasti če je ob čutek varnosti podprt z dobrimi zaklonišči. Zadovoljstvo po odletu sovražne eskadrilje je tako veliko in spodbujajoče, da zamori sledove prestanega strahu. Zato ni čudo, če so nekaj minut po bombardiranju spet polne kavarne. Nikjer ni, pravi Werner, opazil kakšne oslabelosti pred sovražnikom. Narobe!

Še drugi razlogi govorijo, da ni letalstvu pripisati takih uspehov kot jih v tem vidimo. So to izdatki, s katerimi ni učinkov v nikakem gospodarskem sorazmerju. Res je, da napravi letalska eskadrilja veliko gospodarsko škodo (skladišča, železnice i. dr.), a taki uspehi so bolj redki in pustijo prebivalstvo, ko gre za njih življenje, hladno. Kar se pa tiče uničenja človeških življenj, je dokazano, da je pri tem uspešna komaj vsaka deseta bomba, pri dobri disciplini prebivalstva in pripravi zaklonih pa se to zmanjša na zelo redke primere.

n. Veliko neurje na Jadranu. V Primorju, zlasti pa v Splitu, besni vihar z nalivi. Na morju se je potopilo več jadrnic in malih ladij. Neurje je napravilo v splitski luki veliko škodo.

n. 4 vagone jegulj so vlovili ribiči v Neretjanski krajini v jesenski sezoni. Za jegulje so dobili 500.000 dinarjev.

Novice

Razveseliv napredek Murske Sobotne

IZREDNO ŽIVAHNA GRADBENA DELAVNOST. — NOVA KINO DVORANA IN REPREZENTATIVNI TRGOVSKI DOM.

Zadnja leta se je v Murski Soboti precej gradilo. Nastalo je nebroj enostanovanjskih hišic, več trgovskih stavb na Aleksandrovi cesti, impozanten Delavski dom, ki je last občine, letos pa je bilo izdanih 35 stavbnih dovoljenj, večinoma za nove zgradbe. Izvršenih je bilo le par manjših prizidkov in prezidav. Zazidala se je skoraj cela desna stran Radgonske ceste, kjer je par res lepih modernih stanovanjskih hiš poleg trgovske stavbe Stivanove na oglu trga.

Trg sam pa je poglavlje zase. Dosti sočakov je izdala občina zanj, da so bile zasute vse luknje, kjer je prej rastel osat. Sedaj je lepo izravnani in obdan z robniki. Preko njega je podaljšana Slovenska ulica še skozi park do Grajske ulice; ta del pa bo moral po zazidavi dobiti svoje novo ime.

Največja stavba, ki se letos gradi, pa je gotovo trgovski dom, ki bo stal okrog milijon dinarjev. Združenje trgovcev si je nadelo veliko, a težko nalogo, postaviti svojo lastno hišo, a sredstva so pomanjkljiva. Izdalo je apel na svoje člane za pomoč, a odziva je malo.

Največ dela pa daje še vedno občina,

ki ne skrbi samo za koristi svojih občanov, ampak tudi za njih udobnost. Krasen park kaže vso uvidevnost občinske uprave za lepoto kraja. V regulaciji je Kolodvorska ulica, kjer je že urejena kanalizacija in postavljeni robniki, sedaj se bo začelo z grobim delom cestišča, saj kamenje čaka že od pomladi.

Občinska uprava ima v načrtu zidanje nove šole, a kljub dovolitvi kredita din 1.400.000.— od Državne hipotekarne banke že v septembru ni do danes dobila niti pare. Zastavila je svoje 10 milijonsko premoženje, da bi zidala tudi justično palačo za novo okrožno sodišče, a dobila samo zgornji okrnjeni kredit, o katerem se še niti ne ve, kdaj bo na razpolago.

Kljub temu pa je občinska uprava pripravila z razpoložljivimi sredstvi kino dvorano v gradu, kjer je bil nekdanji grofovski cvetličnjak. S predstavaми se bo začelo že sredi decembra.

Pri vsem tem je razveseljivo, da je manjši človek riskiral sam v celi gradbeni sezoni, dejstvo pa je, da ni niti eden petičnežev dal niti pare v omiljenje stanovanjske mizerije.

Kulturno življenje v ptujski okolici

LJUDSTVU JE TREBA PRITI NA POM OČ. OLAJŠATI NJEGOVO GOSPODARSKO STISKO, DA BO MOGLA OD PORNO KLJUBOVATI PROTI VSEMU

Ker je gospodarsko življenje okrnjeno, tudi kulturno življenje ptujske okolice ni živahno. Tu pa tam se vrši kaka igra in še ta slaba, kot n. pr. »Kmet in fotograf«. Knjižnica je malo. V njih primanjkuje novejših knjige ali pa samo ene založbe, tiste, ki društvu, katerega last je knjižnica, najbolj prija. Glavno »duševno« razvedrilo ljudi so tombole, ki so v resnici motno obiskane, ker pač noben siromak nikoli ne opusti upanja, da se mu bo sreča enkrat vendarle nasmehnila. Pretepi so bolj izraz občutka zapostavljenosti in tlačnosti, kakor pa ljudske surovosti ali moralne pokvarjenosti. Isto tako pijančevanje, ki nikakor ni tako razširjeno, kakor hočejo nekateri to prikazati. Res, da je videti ob nedeljah in sejmskih dnevih opotekajoče se postave, toda tako stanje je za večino okajencev kaj redek dogodek in vtis, ki ga napravi na neinformiranega tujca, se ne sme posplošiti na vso

prebivalstvo ptujske okolice, ki je v splošnem še kar čudovito trezno, mirno ter ravnodušno z ozirom na svoje gospodarsko stanje.

Slabe gospodarske in kulturne razmere tega okoliškega prebivalstva so vzrok, da postaja ljudstvo vedno bolj dovzetno za tujo propagando in da začenja počasi verjeti blestečim pravljicam, ki jih širijo gotovi krogi v Ptuj in njegovih predmestjih, ki postajajo znova tisto, kar so bila pred vojno — trdnjave renegatstva in nemškutarstva. O tem si moremo biti na jasnem in ne smemo tiščati glave v pesek.

Stvar oblasti in naših kulturnih društev je, da pridejo temu ljudstvu in tem krajem na pomoč s tem, da mu olajšajo gospodarsko stanje in ga z intenzivnejšim kulturnim delom vzgajajo v narodni zavednosti in odpornosti.

ulice, vse ostalo je v temi. Nič boljše ni v ostalih ulicah. Poleg tega so temne ulice pravi eldorado za razne sumljive elemente in je nešteto napadov pripisati predvsem slabi razsvetljavi ulic.

Vsled tega je nujno potrebno, da se problem tezenske razsvetljave že enkrat načne in tudi v dohodnem času ugodno reši.

Slika s celjske občine

V predsobi na občini stoji vrsta siromakov. Včasih kdo kaj šepne sosedu in spet vsi molče, se prestopajo in gledajo pred se. Vsak ima svoje misli, svoje težave in prošnje. Neka žena zajoče. Mož ob njej ji prigovarja, naj potrpi. To sta zakonca G. Helena in Franc. Ljudje iz vrste ju povprašajo, kaj jima je. Šest otrok imata, starih od 2 do 15 let. V Novi vasi je bila vsa družina deložirana iz kletne sobe in že teden dni je brez stanovanja. Tam so plačevali po 200 dinarjev na mesec, mož pa zasluži v Cinkarni okrog 820 din na mesec. Nad 30 stanovanj sta si že ogledala, toda povsod: »Otrok ne bi smeli imeti! Brez otrok!« Helena G. pa ima 6 otrok in zdravniško izpričevalo pravi, da je bila v dveh letih petkrat na operacijski mizi in da je celo za gospodinjska dela nesposobna. Pohištvo leži zdaj še v starem stanovanju, zakonca in pet otrok spi v Delavskem domu, šesti na Kvaternikovem posestvu. Jedo pa toliko, kolikor si pač morejo kupiti ali jim kdo podari... Žena brezupno joče, mož molči. Vsa vrsta revežev molči pod težo stanovanjske bede v Celju.

o. Iz državne službe. V sodni službi sta napredovala okrajna sodnika Stanko Švajger v Gornji Radgoni in Anton Kancler v Ptuj v 4/1, okrajni sodnik Ernest Rus v Ormožu pa je imenovan za taj-

nika apelacijskega sodišča v Ljubljani v 7. položajni skupini. — V veterinarski službi je napredoval svetnik Filip Kulterer pri okrajnem načelnstvu v Celju in Pavel Kolenc v Dravogradu v 4/2. — Učitelj Janko Žela je premeščen iz Apač pri Ljutomeru v Braslovce.

o. Pri Sv. Tomažu pri Ormožu in na Polenškaku je bila pretekle dni uvedena brzojavna in telefonska služba.

o. O ameriški pisani ustavi je v Ljubljani predaval univ. prof. John Zvetina iz Chicaga, ki je znan ameriški strokovnjak. Prof. Zvetina je naš daljni rojak.

o. Stavka v kamnolomih na Pohorju, ki je trajala tri mesece, je bila te dni končana. Podpisana je bila kolektivna pogodba, po kateri se bodo zvišale urne mezde in dajave bolniškega in pokojninskega zavarovanja.

o. Iz občinske pisarne v Polčnanah. V veljavi ostane prepoved živinskih sejmov za srez Maribor, desni breg. V veljavi ostane prepoved gonje živine po cestah od meje okraja Maribor, d. br., do Maribora. Ta živina se sme prevažati samo z železnico ali tovornimi vozili. — Koruza bo dospela v tem tednu in bodo naročniki še pravočasno obveščeni.

o. Prevaljski skavti priredijo 3. dec. Miklavžev večer, namenjen revni mladini iz Prevalj in Leš, predvsem otrokom brezposelnih rudarjev. Skavti so razposlali prošnje za denarne in gmotne podpore in upajo na ugoden odziv darovalcev.

o. Mlin je zgorel ob potoku Kotelščič v Grdinjah do tal. Lastnik Volan je nedavno mlin popravil, obnovil in prekrb. Nenadno pa je pri belem dnevu nastal požar in uničil mlin do tal. Škoda, ki ni krita z zavarovalnino, je precejšnja.

o. Nesreča na ljubljanskem kolodvoru. Včeraj popoldne je imel delovodja Lado Ankon opravke na stekleni strehi glavne ga kolodvora v Ljubljani. Steklo pa se je nepričakovano vdrla in Anton je padel na peron ter dobil zelo nevarne notranje poškodbe. Poškodovanca so prepeljali v bolnišnico.

o. Povodnji in neurje na Gorenjskem. V noči na sredo je večdnevno neprestano deževje prenehalo in zjutraj smo imeli čisto jutro z belimi Karavankami in toplim vremenom, kar je precej čudno. Sava naglo upada, vendar je povodenj povzročila precej škode, ker je na mnogih krajih odnesla dosti zemlje, pri tovarni KID je pa predvsem odnašala nasipe na levem bregu. Neurje je povzročilo znatno škodo v Trzinu, kjer so hodi iz Borovih gozdov zajezili vodo. V Kropi so imeli vodo skoraj v vseh hišah, takšno neurje je vladalo tamkaj.

c. Občinske seje celjskega mestnega sveta ta mesec ne bo.

c. Ponesrečili so se: tekst. delavec Skale Rafael si je pri padcu s kolesa težko poškodoval zapestje; dninar Hvala Štefan iz Lisc se je pri sekanju drv vsekaval v nogo; posestniški sin Drofenik Simon iz Nezbiš pri Pristavi si je pri padcu s kolesa zlomil roko.

c. Krošnjari izgnani. Včeraj popoldne so oblasti nabrale precej krošnjarjev — Hrvatov, ki morajo vsi iz Slovenije brez roka za ureditev osebnih zadev.

p. Z avtom sta se ponesrečili. Türrer Roza iz Sp. Brega se je peljala s hčerko na obisk k svojemu sinu na Klenovnik. Vračajoč se domov, sta se zvrnili na nekem ovinku. Hčerka je dobila težke notranje poškodbe, mati pa rane na glavi in na roki.

p. Hrenič Franc, 13letni raznašalec kruha, si je pri padcu s kolesa zlomil roko.

Čarovnik: »Saj moram vendar neke imeti svojo vstopnico!«

Maribor

Kdaj se bo pocenilo meso?

KAJ PRAVIJO MESARJI: ČE SE BOD O UREDILE RAZMERE V KLVNICI, BOMO ZNIZALI CENE MESA

O potrebah in težnjah mariborskih mesarskih mojstrov smo nedavno že pisali. K temu nas silijo precej visoke mesne cene, kar je pripisovati predvsem težkocam mesarskega stanu v mestni klavnici, kjer je še vse polno nerešenih problemov. Z merodajnega mesta smo obveščeni, da leži na magistratu več nerešenih vlog. Združenja mesarskih mojstrov v Mariboru. V mariborski mestni klavnici je mnogo nedostatkov, ki so v škodo mesarjem, konzumentom in mestni občini sami. Bliža se zima, pa še vedno ni ogrevalnice za klavniško osebje. Tudi ni shrambe za obleko. Ni kotla za čiščenje vampov, kar občutijo zlasti mariborske gospodinje, ki

morajo plačevati vampe po neprimerno višjih cenah, ker je prodaja vampov skoraj monopolizirana. V klavnici še vedno ni strehe nad prostorom, kjer se nalaga meso na samokolnice. Prav tako je klavniški hlev zaprt do 6. ure in mora živina čakati v slabem vremenu po več ur na prostem, izpostavljena dežju, mrazu in snegu. Mariborski mesarski mojstri se že dalje časa bore za ureditev klavniških pristojbin hladilnice in tehtnice. Vse to so problemi, ki tarejo naše mesarske mojstre in v interesu mariborske javnosti je, da se ta vprašanja čimprej rešijo, ker bodo nato mesarski mojstri izpolnili svojo obliko in znižali cene mesa.

Gozdovniški dan v Mariboru

V mali dvorani Narodnega doma se je preteklo nedeljo sestal veliki svet Jugoslovanske gozdovniške lige na rednem letnem občnem zboru, ki ga je vodil starosta dr. Vilko Marin. V poročilu je opisal delo in stremiljenje lige in rodov. Kljub nepoklicanim, ki so se skušali vrniti v gozdovniško organizacijo in ji škoditi, je ostalo gozdovništvo neomadeževano. Načelnik g. Franc Klotčnik je poročal o tehničnem delu vodstva in rodov, ki je bilo zelo uspešno, četudi niso vse edinice dosegle vsega, kar so si bile začetale. Mnogo truda in denarnih žrtev je bilo treba za izdajo Rolfa - gozdovnika, znamenite knjige ustanovitelja gozdovništva E. Th. Setona, ki jo je prevedel Peter Donat. Druga velika pridobitev je propagadni film iz gozdovniškega labornega življenja v Gozdu pod Martuljkom, ki so ga v Mariboru že predva-

jali. Idejni tabor pri Mariji v Širjah je odlično uspel, ker so se na tem taboru določile nove smernice. Tudi idejni tabor za Akom, ki ga je vodil Črtomir Zorec, je dobro uspel. Iz izbranih poročil delegatov iz Borovnice, Celja, Kamnika, Litije, Ljubljane, Maribora, in Trbovelj je izzvenela želja, da bi rodovi tudi v bodoče črpali iz vira gozdovniške ideje in skušali prerajati človeka. Pri volitvah je bil za starostu soglasno izvoljen dr. Marlin, za njegovega namestnika dr. Stanko Tomažič, za načelnika pa Franc Klotčnik. V odboru so Baranova, Doležalova, Golčeva, inž. Dušan Cejan, prof. Pero Cestnik, Ivan Matelič, Ivan Sušnik, Janez Vrisk, Dušan Vodeb, Franc Orel in Ivan Šajna. Preglednika računov sta inž. St. Murko in inž. Miro Vodeb, razsodnik pa dr. Hugo Velker.

Centralno mestno pokopališče

Z razvojem Maribora je vprašanje centralnega mestnega pokopališča zelo važen mariborski problem. Pobreška pokopališča so preveč deljena na razne župnije in je vsekakor potrebno misliti na ustanovitev skupnega mestnega pokopališča nekje izven Maribora. Inicijativo za rešitev tega problema je dala mestna stolna župnija. Ta je preteklo soboto kupila od pokojnega posestnika Kolerja s Teznega veliko parcelo nasproti opuščene pokopališča ob Ptujski cesti na Teznem. Pri razmejitvenem komisijskem ogledu so sodelovali zastopnik stolne župnije, mestnega gradbenega urada in pobreške občine. Stolna župnija namerava v lastni režiji ustanoviti na tem prostoru veliko centralno mestno pokopališče, ki bi zadoščalo potrebam Maribora za več desetletij. Pobreška občina načelno sicer ni proti temu načrtu, pomisleke pa ima mestni gradbeni urad, ki zastopa stališče, da mora biti centralno pokopališče daleč izven mestnih mej, ker bo

slejo ko prej mariborska okolica priključena mestu.

Ob meljskem brodu

Promet našega meljskega brodarja leto za leto raste, meljski Manchester, Pobrežje s pokopališčem mu daje mnogo posla v osebnem in blagovnem prevozu. Večkrat čakajo na bregovih cele procesije ljudi. V lepem vremenu ni to tako hudo. Neprijetno in zdravju nevarno pa je v mrzlih in deževnih dneh. Čudimo se, da se nikdo ne spomni na tako potrebno zasilno streho, kjer bi mogli potniki pri čakanju vedriti. S par blodi in nekaj deskami bi bilo to vprašanje rešeno. Hvaležni bomo brodarju, če bo upošteval to našo prošnjo, ki je napram njegovemu zaslužku zelo, zelo skromna.

m. Napredovanje profesorjev. Iz 6. skupine v 5. je napredoval mariborski profesor Pavel Životnik, iz 7. skupine v 6. pa profesorja Boris Sokolov in Vladimir Sterniša.

m. Na Ljudski univerzi predava danes ob 20. uri o razvoju srbske umetnosti po svetovni vojni dr. Fran Mesesnel, kustos in univ. profesor iz Ljubljane.

m. Poroka. V pravoslavni kapeli v Melju sta se poročila letalski poročnik Milorad Paramentič iz Bele Crkve in gđ. Vladka Spindlerjeva.

m. Izkopavanje na starem pokopališču. Na starem mestnem pokopališču v Strossmayerjevi ulici so že pričeli z izkopavanjem grobov. Staro pokopališče mora biti do leta 1940 popolnoma izkopano.

m. Pobreška cesta še vedno neurejena. Stanovalci na Pobreški cesti ponovno prosijo, da jim odgovorni ljudje popravijo to cesto, ki je zelo prometna. Pobreška cesta je tako razrvana, da so pešci v deževnem vremenu izpostavljeni ogromnim jezerom in blatu. Zato je regulacija Pobreške ceste nujno potrebna.

m. Božičnico, združeno z prvim nastopom malih tamburašev, priredi prosvetni odsek Narodno strokovne zveze v Mariboru v nedeljo, 18. dec., ob 17. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Ker bo na tej prireditvi obdarovano večje število revnih otrok delavskih družin, prosimo že vnaprej za čim večjo udeležbo. Mali tamburaši NSZ bodo ob tej priliki imeli svoj prvi koncert.

m. Nove uradne ure na tovornem koldvoru. Od 25. t. m. bo uvedla postaja Maribor gl. kol. za dobo enega meseca pri sporovozni postaji tukajšnjega skladišča nove uradne ure, in sicer od 7. ure do 12. in od 15. do 18. ure. Prejemniki vagonov pošiljk morejo že ob 7. uri urediti tovorni list in odvažati blago. Po preteku enega meseca se bo na podlagi dobljenih izkušenj odločilo, ali naj se stalno uvedejo nove uradne ure ali pa zopet uvedejo stare.

m. Konj se je ubil na poti k mesarju. Neki posestnik je včeraj popoldne peljal bolnega konja s Teznega v mesto k mesarju. Na Ptujski cesti je konj omahnil in padel v obcestni zid blizu nove Flisove hiše in se ubil. Namesto k mesarju so konja spravili h konjaču.

m. Delavska pekarna na dražbi. Pred 40 leti ustanovljena Delavska pekarna v Mariboru je bila te dni na dražbi prodana. Pekarna je bila z vsemi objekti, inventarjem in stavbenimi parcelami vred ocenjena na 839.943 dinarjev. Na dražbi, ki je bila pred dnevi pri okrajnem sodišču v Mariboru, je najmanjši ponudek znašal 419.971.50 dinarjev, vknjiženih dolgov pa je za 585.210.50 dinarjev. Delavska pekarna je kupil edini ponudnik »Delavski dom« v Mariboru za 419.971.50 dinarjev.

m. Avtomobila sta trčila. Na Koroški cesti sta včeraj trčila dva avtomobila. Osební avtomobil trgovca Antona Brenčiča iz Ptujja je precej poškodovan in ima okoli 2000 dinarjev škode.

m. Tatvina kolesa. Izpred bolniške blagajne v Sodni ulici je nekdo delavki Sabini Lipovnikovi odpeljal žensko kolo znamke »Supra«. Ukradenó kolo ima ev. štev. 121544.

m. Izgubljeni sin se je vrnil. Pred dnovi je neznankom odšel 12letni sin čevljarja Dokše s Pobrežja. Mladi begunec se je včeraj spet vrnil domov.

m. Tat v Koroščevi ulici. Z balkona v Koroščevi ulici 5 je neznani tat ukradel dvojce skoraj novih hlač, last dijakov Rudolfa Senice in Ernesta Flakusa. Škode je okoli 400 dinarjev.

* 20. akademija Sokola Maribor-matice, ki se je doslej vršila običajno v Narodnem gledališču, se vrši letos na lastnih tleh v Sokolskem domu. Vstopnice so v predprodaji pri Putniku.

* Sokol Maribor II, Pobrežje, poziva vse svoje članstvo, da se udeleži v civilu z znakom pogreba pok. zeta brata Renčija Št. v soboto, 26. t. m., ob pol 15. uri. Isto tako poziva članstvo, da se zbere v nedeljo zjutraj ob pol 8. uri na letnem telovadišču.

* Vstopnice za sokolsko akademijo, ki bo 30. novembra t. l., so v predprodaji pri Putniku.

* Dovršeno lepoto lahko dosežete s pomočjo francoskega pudra »Forvill« 5 Fleurs. Dobi se v drogeriji Kanc.

* Poseben vlak Putnika na Oplenac od 30. nov. do 2. decembra. Prijave sprejema Putnik samo še do sobote opoldne.

Kino

* Grajski kino. Zadnjikrat »Beg iz trdnjave«. V soboto »Sebastopol«. V soboto ob 14. uri in nedeljo veliki kobojski film »Zakon Prerije«. Ken Maynard.

* Union kino. »Dama iz Malake«. Grandiozen eksotični film. K. L. Diehl, Käthe Gold, Leopoldine Konstantin.

* Zvočni kino Pobrežje, 26. in 27. nov. »Cvetje iz Nice«. Erna Sack, prvič v filmu. Paul Kemp in drugi.

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprto.

Sobota, ob 20.: »Pesem s ceste«. Prvič. Bloki.

Nedelja, ob 15.: »Pokojnik«. Znižane cene. — Ob 20.: »Boccaccio«. Znižane cene.

Naročamo Vas

da naročite Male oglase za naš list v upravi »Večernika« (Kopališka ul. 6) ali v poslovalnici (Aleksandrova c. 13) vsak dan najkasneje do 9. ure dop.

Za soboto

pa prosimo, da naročite Male oglase že v petek

dopolodne ali popoldne, ker za Male oglase, naročene šele v soboto dopoldne radi prejšnjega zaključka lista žal ne moremo sprejeti jamstva, da bodo priobčeni po želji cenjenih naročnikov.

Uorava »Večernika«

Kultura

»Mladi Prekmurec« v tretjem letu

Izšla je dvojna 1—2 štev. III. let. »Mladega Prekmurca«, revije mlade prekmurske generacije. Uvodna beseda »V novem času« urednika Ferda Godina je credo te mlade generacije, ki se zbira okrog svojega mesečnika in predstavlja obenem tudi vso problematiko življenja najsevernejše slovenske pokrajine. »Dasi smo najmlajši sinovi in hčere slovenske družine, vendar ni nobenega izmed nas, ki bi to svojo narodnost tajil. Da pa naše ljudske množice niso zavedne tako kot bi mnogi želeli, je kriv njihov gospodarski položaj. Tujina vzame naše ljudi, čim dorastejo šoli. Vračajo se samo pozimi, da poplačajo dolgeve in da povedo vse to, kar so videli drugje. Navdušeni so za traktorje, za avtomobile, za stroje, občudujejo izobraženega delavca in kmeta. In doma? Kaj vidijo? Naša zemlja spada po klasifikaciji iz madžarske dobe v prvi razred. Takrat smo bili kolonija. Mura poplavlja vsako leto polja, podira hiše in uničuje zemljo. Žalostno je zdravstveno stanje teh ljudi, ki živijo po nizkih vlažnih kočah.« In rešitev: »Ko nam postane naša narodnost naše gospodarsko oporišče, takrat bo mrtvo telo dobilo dušo. Preprosto ljudstvo bo kot en mož za neodvisnost in svobodo malega naroda, ki

je prav v današnjih časih tako silno ogrožen. Začnimo graditi stavbo pri tleh, kaj bi začeli s streho.«

Poleg urednikovega uvoda so najzanimivejši članki. France Vodnik objavlja jubilejni prispevek k 30-letnici Miška Kranjca in k izdaji njegove desete knjige. V njem podčrtava izrazitost Kranjčevega pripovednega talenta, njegovo povezanost z zemljo, realizem, sodobno problematiko njegovih del in skuša razložiti notranji svet njegovih ljudi. Kljub vsemu razumevanju pisateljevih ustvaritev in njih visokemu vrednotenju je pa v svoji oceni ponekod tudi sam pod vplivom lastnih ideoloških nagnenj, ki jih na drugi strani Kranjcu zameri. Morebiti je njegova ocena ustvaritev Miška Kranjca prav zato še zanimivejša in gotovo izmed najboljših. — Miško Kranjec razmišlja v članku »Dvajsetletnica kulturnega razvoja v Prekmurju« o kulturnem napredku prekmurskega ljudstva v novi državi. »Nihče ne more zanikavati celotnega razvoja, pa najs! so bili činitelji, ki so ta razvoj pospeševali, kakršni koli. Samo v kulturnem pogledu je ta razvoj napravil premajhen korak, premajhen za dvajset let do take mere svobodnega življenja, premajhen za splošno

zrelost in dojemanje ljudskih množic, in tudi za željo po sodelovanju.« Kranjčev članek se končuje z apelo za vsestransko kulturno povzdigo prekm. ljudstva in za vzgojo »mladega, poštenega, nepristranskega naraščaja, opirajočega se na demokratična načela življenja«. Franjo Gumilar, ki pripravlja obširno in dokumentirano delo o zgodovini beltinskega gradu, je objavil začetek razprave »Plemiči v Prekmurju«. V tej številki obravnava dolgo vrsto beltinskih zemljiških gospodov vseh mogočih tujih narodnosti, »ki so stali v središču vseh sprememb in so dajali smer političnemu življenju v tem delu zemlje prekmurskih Slovencev.« — »Doprinos k socialni strukturi Prekmurja«, ki ga je prispeval psevdonim Fran Trdko, je statističen odgovor na vprašanje o »navadi« sezonskega seljevanja iz Prekmurja in tudi pojasnilo zakaj Miško Kranjec ni zadovoljen s kulturnim in političnim razvojem Prekmurja v novi državi. 79.9% prekm. batarjev ima le 2, ozir. 5 ha zemlje. V katastrski občini Dolič, tik ob tromeji, ima kljub agrarni reformi 55.8% domačih batarjev 1—3 oralo zemlje in veleposestnik Hartner iz Sobote 36.5% vse zemlje. Članek je najsolidnejše pojasnilo k mnogim paradoksom političnega razvoja Prekmurja po vojni in tudi njegove sedanosti. Prof. Janko Liška piše o razstavi prekm. akad. slikarja Karla Jakoba.

Beletristični del obsega prozo Ivana Ločina »Samo lep spomin« in pesmi Freda Kališa »Vabilo«, Franca Murčiča »Pusto polje«, Igorja Torkarja »Zima« ter satirično pesnitev Vrana »Valeta 1937«. Številko zaključujejo »Paberki« z daljšim poročilom o slovenski Akademiji, o apelu Uptonu Sinclairju itd.

Revija prinaša risbo mladega prekm. slikarja Fr. Kuharja »Vezač«, Pirnatovega Miška Kranjca in fotografijo beltinskega gradu. Zunanja oprema je popolnoma spremenjena po načrtu Marjana Šorlija. — Nedvomno je, da goji »Ml. Pr.« nad vse zdrav regionalizem in želeli bi bilo samo, da bi pravilno in optimistično gledanje prekmurske mlade generacije na probleme težkih dni naše sodobnosti zganilo tudi mnogo dremajočih na področjih, kjer je manj ovir in težav, kot so jih nagradile prilike tej mladini na pot. Upamo, da bo slovenska sredina razumela in podprla to mladino, »ki se sožitja Prekmurja s slovensko in jugoslovansko skupnostjo in ki ima voljo, doprinesati čim več k skupni kulturni razvoju in zato tudi k dvigu narodne ponosti in k poglobitvi in razširitvi ponosti, ki odklanja vsak naše korenine izpod jedajoči vpliv.« (Iz apela konzorcija »Ml. Prekm.«)

Gospodarsko

Proti bencinskemu kartelu

NEZASLIŠANO POSLOVANJE IN IZKORIŠČANJE BENCINSKEGA KARTELA, KI BI RAD POPOLNOMA UNI ČIL NAŠE DOMAČE TRGOVCE

Letos julija je sklenil bencinski kartel z državo dogovor, po katerem mu je država znižala uvozno carino na nafto za celih 50%. Pri tem je kartel v enem samem mesecu profitiral 10% milijonov dinarjev. Ker velja to znižanje uvozne carine samo za kartel inozemcev, je to pač edinstven slučaj. V nobeni državi ne najdemo carinske postavke, ki bi veljala samo za gotovo vrsto ljudi, ako gre za uvoz istega blaga, ki se uporablja v enako svrhe. To pa je tudi v nasprotju z našo ustavo, po kateri bi morale enake pravice veljati za vse.

Kartel se je za protiuslugo napram državi zavezal, prodajati bencin po določenih cenah za liter. Tako morajo sedaj naši trgovci bencin, ki ga kupujejo pri kartelu, prodajati po določenih cenah: v Ljubljani po din 5.35, v najoddaljenejših krajih pa po din 5.70. Ker pa prodaja kartel našim veletrgovcem in trgovcem za maloprodajo bencin samo v kilogramih in ne v litrih, sme kartel zaračunati našim trgovcem bencin kolikor hoče. Kilogramske cene namreč niso bile nikjer določene, čeprav prodaja kartel bencin razen pri petih črpalkah v vsej Sloveniji samo v kilogramih.

Izvoz živine in lesa v Italijo povečan

Kot smo že poročali, nova trgovinska pogodba med našo državo in Italijo ni prinesla bistvenih izboljšav, kot so nekateri napovedovali. V glavnem predstavlja nova pogodba le nekoliko razširjeno staro pogodbo, po kateri se bo naš izvoz v Italijo povečal v primeri z letošnjim izvozom za okroglo 35%. Povečani so bili nekateri kontingenti; njih vrednost znaša 250 milijonov lir (okoli 580 milijonov din). Za Slovenijo je posebej pomembno, da sta bila povečana kontingenta za les in živino. Povečanje izvoza lesa v Italijo stopi v veljavo že s 1. decembrom. Ob primernem upoštevanju interesov slovenskega lesnega gospodarstva se utegne položaj za naš les izdatno izboljšati. Kontingent za izvoz živine pa bo prišel v poštev šele kasneje, verjetno šele koncem marca. Trenutno forsira Italija prodajo domače živine, ker primanjkuje živinske krme in ker hoče tako najprej pomagati domačim živinorejcem ter se obenem izogniti uvozu sene in živinskih krmil. V marcu pa se bo pričel izvajati izvozni kontingent, ki bo morda tudi na našem trgu prinesel nekatere olajšave živinorejcem.

Neknadne vesti o novi trgovinski pogodbi pa pravijo, da predstavlja sedanja pogodba samo nekako osnovo za bodoči razvoj gospodarskih dnošajev med Ita-

Tako je država znižala kartelu carino za 50%, kartelska protiusluga pa gre samo na račun naših trgovcev, ki morajo prodajati bencin brez vsakega dobička in celo v izgubo. Tako stane n. pr. v Mariboru bencin danes pri kartelu din 7.15 za 1 kg in to enako za veletrgovca, ki rabi na leto 50 vagonov, kakor tudi za potrošnika, ki ga rabi na leto nekaj sodov. Prizadet pa ni samo veletrgovci, ampak tudi vsi srednji in manjši trgovci Slovenije.

Kartel hoče povsem izpodriniti našega trgovca iz trgovine z bencinom, ako ga noče kartelu na ljubo prodajati v izgubo. V Sloveniji je čez 1000 trgovcev, ki se pečajo izključno ali pa med drugim s prodajo bencina in petroleja. Ker se je treba uspešno in složno zoperstaviti izkoriščanju, se pozivajo vsi trgovci v prejšnji mariborski oblasti, da se zberejo v Mariboru v nedeljo, 27. nov., popoldne ob 3. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Na seji se bo izvolil odbor, ki naj skupno z v Ljubljani izvoljenim odborom in na predlog trgovcev sklene ukrepe, ki jih bo treba izvajati proti zaslužnjenju naših trgovcev s strani kartela inozemskih Židov.

lijo in našo državo, ki se bodo v doglednem času razširili.

g Domača hranilnica in pos. pri D. M. na Jezeru pri Prevaljah si je v tekočem letu precej opomogla. Iz starih vlog je doslej že precej izplačala vlagateljem. Doseženo je prav zadovoljivo stanje in zaupanje v zavod se je povsem povrnilo. Za nove vloge daje hranilnica 5% obresti ter nudi popolno varnost. Zavod, ki deluje v kraju že nad 47 let, je postal tako spet najvažnejši krajevni gospodarski činitelj.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2395.16—2409.76, Berlin 1760.52—1774.40, Bruselj 743.95—749.01, Curih 996.45—1003.52, London 204.76—206.82, New York 4367.26—4403.57, Pariz 114.46—115.90, Praga 150.69—151.79, Trst 230.95—234.03.

Effekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 463—464, 4% agrarji 59.50 bl., 4% sev. agrarji 57.50—58.50, 6% dalm. agrarji 87—88, 6% begl. obv. 90 bl., 7% stab. pos. 96.50, 7% inv. pos. 98.50, 7% Blair 90.75, 8% Blair 46. Delnice: Narodna banka 7350 d., PAB 220—225, Trbovlje 180—189.

Sport

V nedeljo neokrnjen nogometni spored

Po dolgem času se bodo v nedeljo odigrale vse tekme, ki jih je za ta termin določil LNP, kajti sedaj je dovoljeno prirejanje tekem tudi na Rapidovem igrišču. Dolgo so počivali mariborski sportniki; naj jim bo ta odmor v pouk, kakšne posledice lahko imajo različne nepremišljenosti.

Na sporedu so 4 prv. tekme. Glavno zanimanje je osredotočeno na prv. srečanje **Železničar:Maribor** s predtekmo rezerv. obe tekmi bosta na stadionu na Tržaški cesti z začetkom ob 12.30. Pogrešno bi bilo, ako bi presojali šanse za zmago, naslanjajoč se preveč na dosežanje uspehe in neuspehe, kajti znano je, da se pri tej tekmi oba nasprotnika do skrajnosti potrudita. Železničar bo nastopil v svoji najmočnejši postavi, igral bo predvidoma tudi zopet Antoličič. Maribor pa je ojačil svoje vrste z novimi močmi, ki bodo prav za prav šele v tej tekmi prestale svoj ognjeni krst, ker bo

to po odmoru prva težka tekma. Na vsak način bo tekma zelo zanimiva in napeta ter je pričakovati rekorden obisk. Znak napetosti v situaciji pred tekmo je tudi to, da jo bo sodil g. Habdija iz Osijeka, službujoči odbornik bo pa g. dr. Köstl, predsednik LNP-a.

Na Rapidovem igrišču bosta istočasno tekmi rezervnih in prvih moštev **Rapida in Slavije**, ako se kluba ne bosta v zadnjem hipu sporazumela na odigranje tekme dopoldne. Ne glede na domači teren je treba dati nekoliko več šans Rapidu, ne smemo pa pri tem izgubiti iz vida dveh Slavijinih remijev z Mariborom, ki jih je Slaviji treba šteti prav za prav kot popoln uspeh. Slavija je na zadnjem mestu tablice z 2 točkama, zadnji čas je, da se potruji, da ne bo izgubila dodira z ostalimi na tabeli, ako se hoče rešiti iz nevarne zone. Tekmo bo sodil po sporazumu domači sodnik g. Kopic.

SK MURA PROTESTIRA

SK Mura je vložil protest proti verifikaciji prv. tekme Mura:Železničar, odigrane 20. t. m. v Murski Soboti. Utemeljitev še nam ni znana, gotovo pa gre za sporni gol v zadnjih sekundah igre, o katerem smo že podrobno poročali.

ANGLEŠKI CUP SE ZAČNE

V soboto bo prvo kolo tekmovanja za Angleški cup. Za enkrat še klubi prve in druge divizije ne bodo sodelovali, pač pa moštva obeh tretjih divizij. Vsega bo v prvem kolu 32 pokalnih tekem.

s. Poverjenišvo SOLNP-a v Mariboru (službeno). Radi nepredvidenih težkoč bo objavljeno delegiranje sodnikov šele jutri.

s. Danes bo v Zagrebu finale Haškovega akademškega nog. turnirja, tekmovali bodo zastopniki medicincev in komercialcev.

s. Nizozemska bo 4. dec. v Rotterdamu igrala proti nog. reprezentanci Nemčije. Sodil bo Anglež Jewell.

s. Sigmund Ruud, eden izmed najpopularnejših norveških skakalcev, letos najbrže ne bo mogel tekmovali radi bolezn. Čeprav je razen njega odpovedal tudi Reidar Andersen, Norvežani ne bodo prišli v zadrego, ker imajo mnogo odličnega naraščaja.

s. Nemec J. Bradl, ki se je proslavil na skakalnici v Planici in si je lani zlomil nogo, sedaj zopet nastopa.

s. Francoska nogometna zveza je prepovedala vse nogometne prireditve pri umetni razsvetljavi.

s. Baltiške države so sklenile, da bodo dale potnikom na Olimpiado 1940 v Helsinkiu 50% popust na železnicah ne bodo zahtevale vizuma ter bodo olajšale tudi devizne predpise.

s. Sedem norveških smuških učiteljev bo dobila v kratkem Nemčija. Norveška zveza je že dovolila, da delujejo v Nemčiji kot trenerji-amaterji.

Sah

Partije z „Avro“ turnirja

Niemcovičeva obramba.

(11. kolo v Rotterdamu 22. nov.)

Beli: Botvinnik Črni: Capablanca
1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3, d5 5. a3, Lxc3+ 6. bxc3, c5 7. cxd5, exd5 8. Ld3, 0—0 9. Se2, b6 10. 0—0, La6 11. Lxa6, Sxa6 12. Lb2, Dd7 13. a4, Tie8 14. Dd3, c4 15. Dc2, Sb8 16. Tae1, Sc6 17. Sg3, Sa5 18. f3, Sxb3 19. e4, Dxa4 20. e5, Sd7 21. Df2, g6 22. f4, f5 23. exf6 e. p., Sxf6 24. f5!, Txe1 25. Txe1, Te8 26. Te6, Txe6 27. fxe6 Kg7 28. Df4, De8 29. De5, De7 30. La3, Dxa3 31. Sh5+, gxh5 32. Dg5+, Kf8 33. Dxf6+, Kg8 34. e7, Dcl+ 35. Kf2, Dc2+ 36. Kg3, Dd3+ 37. Kh4, Dc4+ 38. Kxh5, De2+ 39. Kh4, Dc4+ 40. g4, Del+ 41. Kh5 in črni preda. To je doslej najlepša partija turnirja ter bo verjetno dobila še posebno nagrado.

Slovanska obramba.

(11. kolo v Rotterdamu 22. nov.)

Beli: Fine Črni: dr. Euwe
1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sf3, d5 4. Lg5, Lb4+ 5. Sc3, dxc4 6. e4, c5 7. e5, cxd4 8. Da4+, Sc6 9. 0—0—0, Ld7 10. Se4, Le7 11. exf6, gxf6 12. Lh4, Tc8 13. Kb1, Sa5 14. Dc2, e5 15. Sxd4, exd4 16. Txd4, Db6 17. Dc3, Lf5 18. g4, Lg6 19. i4, Lc5 20. Txc4, Sxc4 21. f5, Ld4 22. Db3, Dc6 23. Lg2, Dxe4 24. Lxe4, Sd2+ 25. Ka1, Sxb3+ 26. axb3, 0—0 27. fxc6, hxc6 28. Kb1, Te8 29. Ld3, Te3 30. Td1, Le5 in beli preda. Tako se je dr. Euwe maščeval za svoj poraz v 4. kolu.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

V Sinaji sem pričela uporabljati moško sedlo. Jahala sem tam skoraj izključno nekega kozaškega konja, ki mi ga je poslal moj bratranec Boris. Neki drugi ruski oboževalec pa mi je podaril pristno kozaško uniformo.

Nandu je ugajalo, ako sem se zanimala za njegove vojake, zato sem prišla čisto v njegovo vojašnico in se udeleževala tudi pohodov. Nando je postal medtem polkovnik in poveljnik 4. rosiorskega polka. V nekem šibkem trenutku pa je stric imenoval še mene za častno poveljnico enakega polka. To imenovanje se je zgodilo v poletju leta 1897., ko sta bila pri nas na obisku moj brat Albert in bratranec Boris. Bil je zame velik dogodek in tudi častniki so me sprejeli z velikim navdušenjem. Takrat z njimi sklenjene vezi so ostale do dandanes nerazdružljive.

V tistih letih nisem bila nobena »intelektualka«, mogoče tudi sedaj nisem, čeprav sem se medtem razvila do mislečega človeka. Aunty je gledala na mojo neintelektualna početja malo prezirljivo, kar je razumljivo. Ni mi sicer tega zamerila, toda bili so pač tako različni. Jaz sem bila neizdivljano mlada, in ta mladost je v meni prevpila glasove razuma, ki so se počeli počasi buditi v moji glavi.

Ta zgodba ne bi bila zgodba mojega življenja, ako se pri teh letih, na katere gledam sedaj s smehljajem, ne bi pomudila in jih ne bi opisala tako, kakor so mi v resnici potekala. Višek pa so dosegla v življenja pi-

84

jani zimi in pomladi leta 1897-98. Tedaj je bila pri nas na obisku tudi moja sestra Ducky s svojim možem, velikim vojvodo Hessenskim.

Ernie je bil najveselejši družabnik. Ves je žarel od veselja do življenja. Vedno je bil v duševni napetosti in v njem je gorel večni nemir. Imel je temperament umetnika. Tisti obisk je bil Duckyn prvi pri nas po njeni poroki. Najino veselje, da sva zopet skupaj, ni poznalo nobenih mej. Napravili sva gotovo vtis dveh mladih, nezadržanih žen in najino početje je vzbujalo tudi neprijazne opazke. Toda kaj naju je vse to brigalo! Bili sva mladi in veseli in šli sva svojo pot.

Bukarešta tistih dni je bila veselo mesto. Meščani so bili bogati in so se radi zabavali. Bilo je nekaj salonorov, kamor smo smeli tudi mi. Po temeljitem preudarku jih je kralj sam izbral. Zanimivo pa je, da nismo smeli biti pri prireditvah diplomatskih zastopstev. To pravico smo dobili šele pozneje. Vendar se je zbrala okoli naju družba znancev in smela sem si »pridobiti« celo nekaj prijateljic. Ker smo imeli v hiši vesele goste, so nam dovolili zabave, ki jih prej ni bilo. Jaz pa sem bila dvojno srečna, ker je bila tudi Ducky pri meni, s katero sem lahko vse delila. In skupno veselje je navadno dvojno veselje.

Tedaj smo tudi veliko plesali in sodeloval je celo Nando, ki je, kakor se je zdelo, proti veselju zavzemal vedno neko protestirajoče stališče. Toda to bolj iz strahu pred stricem. Vendar popolnoma se ni mogel nikoli vdati veselju.

Ducky se je počutila pri nas tako srečno, da je podaljšala svoje bivanje v Bukarešti celo daleč v pomlad. Ker je tudi ona rada jahala, sva skoraj vsak dan delali

iahalne izlete in pritegnili k temu tudi prijatelje, posebno častnike mojega polka. Naši prijatelji so bili srčno nedolžni; le zato, ker sva s svojimi oblekami in veselimi obrazi vzbujali pozornost, sva povzročili ostre opazke in kritiko.

V tistih brezavtomobilskih časih so bile v modi kočije, in bukreštanska družba se je vozila vsak večer v elegantnih kočijah na izprehod po dolgem drevoredu. Dame so bile vedno elegantne in opravljene po zadnji pariški modi. Teh sprehodov v kočijah smo se tudi me čisto udeleževali.

Na teh izprehodnih vožnjah smo spoznali vse bukreštanske konje in obraze. Neznanim smo pravili preprosto »znanci s ceste«. Dandanes vseh teh izprehodnih voženj ni več, in mesto je izgubilo tisto karakteristiko, ki jo je imelo v letih 1897 in 1898.

Včasih, a le zelo poredkoma, se je prikazal na teh izletih tudi kralj, seveda s kočijazem in lakaji v posebnih krojih. Nekoč pa sva z Ducky pregovorili nekega našega prijatelja častnika, da se je obledel v kroj kraljevega kočijaza in naju peljal na izprehod tako, da smo srečali Nando in Ernio, ki pa je bil o najini nameri poučen. Nando je bil trdno prepričan, da se v kočiji pelje kralj in je zato pozdravil po vseh predpisih in tako strumno, kakor kje v Potsdamu v Nemčiji. Toda nenadoma mu je roka zastala in Ernie je imel dosti opravka, da ga je pomiril. Zvečer sem jih zaradi tega seveda slišala, toda šala mi je ostala vse bolj globoko v spominu kakor pa Nandove karajoče besede. Najbrže je za to izvedel tudi stric, toda dejal ni ničesar. Ako bi bil krivce kaznoval, bi bil zašel naš prijatelj častnik v hudo zagato in z Ducky se ne bi bili več smejali.

(Dalje sledi)

S sodišča**Pretresljivo dejanje v socialni stiski**

POSKUS SAMOMORA IN UMORA OTROK NA ŽELEZNIŠKEM TIRU.

Težko je živel 40-letni invalid Gabor Stefan v Rakičanu pri Murski Soboti, odkar mu je spomlad odšla žena na sezonsko delo v Nemčijo in pustila 3 otroke. Res je aprila kupil hišico, toda plačati je ni mogel in še 2.000 din are je zapadlo. Zraven tega je hišni lastnik dosegel pri sodišču proti njemu deložacijo, kajti 60 din mesečne najemnine in mogel plačati kljub invalidnosti 260 din na mesec od OUZD, ki jo dobiva od 1. 1921, ko mu je mlaticilnica odrezala levo roko.

Dne 11. avgusta letos je bil na njivi, ko se je deložacija pričela. Ko je prišel z vsemi otroki domov, je bilo že polovico njegovega pohištva v lopi na dvorišču. Smatral je deložacijo za krivično, kajti hišo je kupil, in se hipno razburil. Starejšega 10-letnega fantiča je pognal k stari materi, 6-letnega Janezka in 5-letnega Štefana pa je vzel s seboj, rekoč jima, da gredo v smrt. Nič se nista prestrašila otroka. Čvrsto sta se ga držala, ko je šel z njima proti železniškemu nasipu med Rakičanom in Mursko Soboto. Tam so se vsedli na tir in čakali na vlak, ki prihaja v Mursko Soboto nekako ob 1/2 16. uri. Kakih 100 m pred prihajajočim vlakom pa se je Gabor vlegel med tirnice, postavil glavo na tračnico, ukazal otrokoma, naj storita isto. Nista se upirala, kajti držal ju je čez trebuh. Strojvodja

je komaj kakih 10 m pred njimi vlak ustavil, sicer bi bila grozna nesreča nezogibna. Niti ustati niso hoteli. S silo so jih dvignili, odnesli v vlak in jih na postaji v Murski Soboti izročili službujočemu orožniku. Državno tožilstvo, ga je obtožilo, da je, namerjajoč izvršiti samomor, skušal usmrtiti svoja 2 otroke.

Pri kazenski razpravi je senatnemu predsedniku Komotarju z žalostjo pripovedoval svoje nesrečno življenje. Je invalid, brez zaslužka, 3 otroci lačni, žena v Nemčiji, da bi prislužila za kruh tudi njemu, možu, in deložacija. Že prej je bil obupan, po sodni odpovedi še bolj, ob deložaciji sami pa so mu živci popustili, saj otrokom niti prej ni mogel oskrbeti dovolj kruha, kdo naj jim ga da potem, če gre sam v smrt. Zato je sklenil, da vzame 2 otroke s seboj, starejši je že góden za pastirja in babica ga je imela rada, zato ga je poslal k nji.

Smilil se je siromak sodnikom, tudi državni tožilec ni bil prester, prav lepo se je zanj zavzel njegov zastopnik revnih, odvetnik Kocmur, da je odnesel za ta precejšnji greh malenkostno kazen 6 mesecev zapor in še to pogojno za 1 leto. Obľubil je, da ne bo več poskušal kaj podobnega, in je kazen sprejel z žalostjo v srcu, saj tudi sedaj ne bo boljše ne njemu, ne otrokom.

Markovski fantje

Markovski fantje iz občine Sv. Marko niže Ptuj živijo vsi v isti fari, vendar so jih gotove razmere razdelile v glavnem na dva tabora, ki se ne moreta videti med sabo vkljub prižnici, sodišču in lepim besedam. Sovraštvo med njimi je staro. Tako je prišlo do pretepa že 13. januarja, ko so fantje popivali v Janžekovičevem vinotoku. Zaradi tega pretepa so imeli mesec dni pozneje obravnavo na okrajnem sodišču v Ptuj. Po razsodbi so se vračali domov v dveh skupinah, ki sta popivali in se izzivali. To je trajalo vso pot do Sv. Marka. Ko so se pa fantje čutili na domačih tleh, pa je prišlo do pretepa. Najhujša sta bila Leopold in Franc Strelec. Baje je Vrščič iz vrste svo-

jih naskočil Kostanjevca Franca in mu prerezal suknjo. Oba Strelca sta se zdaj oborožila in spretepla Vrščiča.

Ko je bilo že konec pretepa, pa se je pripeljal od nekdaj bivši abiturient in zdaj občinski tajnik Martin Ciglar. Skočil je s kolesa in poklical pred se oba pretepača: Kostanjevca in Strelca Leopolda. Ko je Leopold Strelec videl, da Ciglar klofuta Kostanjevca, je namesto, da bi šel k njemu, pobral kamen in mu ga zalučal v obraz. Ranil mu je ustnici in mu odhrušil nekaj sekalcev.

Franc Kostanjevec je dobil 1 mesec in 15 dni strogega zapor, Leopold Strelec pa 2 meseca strogega zapor. Oba pogojno za dobo 2 let.

Samomor 19 letne mladenke

Sinoči ob pol 7. uri se je v gozdu med postajama Rače in Pragersko vrgla pod vlak, ki je prihajal iz Maribora. 19letna gostilničarjeva hčerka Štefanija Bauman iz Podove. Kolesa so ji prerezala telo in popolnoma zdrobila krsni koš. Kaj je pognalo mladenko v obup, ni znano.

napadati. Opice so nekoliko igralcev precej težko poškodovale.

× **Žena brez želodca** živi v Daruvarju. Že nekaj let je bila bolna na želodcu, in končno se je morala podvrči operaciji: zagrebški zdravniki so ji vzeli cel želodec. Delo želodca opravljajo zdaj čreva. Ona pravi, da se počuti zelo dobro, in v zadnjem času se je celo za nekaj kilogramov zredila.

× **Pipo bodo smele kaditi in to celo v šoli učenke v Indiji.** Vlada v Indiji bo v najkrajšem času izdala odlok, da bodo smele vse učenke 1600 nočnih šol kaditi pipo in to celo med poukom. Vse te učenke so bile doslej nepismene. Toda tudi po dnevnem delu navadno zapuščajo šolo in hodijo domov — kaditi. Da bi se kmetice prisilile, da berejo in pišejo, jim je vlada dovolila, da smejo med poukom kaditi pipo.

× **Medved je napadel kolesarja** blizu Berlina v nekem gozdu. Kolesar se je vračal iz mesta z raznimi zavoji, hipoma pa je primencal preden medved in ga podrl na tla. Potem je mirno nadaljeval svojo pot in izginil v gozdu. Neki potniki so našli ponesrečenega kolesarja, ki je bil porazan samo zaradi razbitih steklenic, drugače pa je bil brez sleherne poškodbe.

× **Dom za mlade potepuhe** so ustanovili v Franciji, kjer je tak zavod prvi svoje vrste, nima pa ničesar skupnega z dosedanjimi kolonijami za poboljševanje maloletnih krivcev. Namenjen je »brezprizorni« dec, ki se potepa po deželi in izvršuje razna nemoralna dejanja. Otroci se bodo v domu učili brati in

pisati, poleg tega pa se bo moral vsak otrok izučiti vsaj eno obrt.

Sokolstvo**Mariborsko Sokolstvo za 1. december**

Na predvečer državnega praznika 30. t. m. priredi Matični Sokol v veliki dvorani Sokolskega doma telovadno akademijo s pestrim sporedom. 1. decembra pa bo v dopoldanskih urah svečana proslava državnega praznika s prevedbo naraščanja v članstvo in zaprisego.

1. decembra zvečer bo v vseh prostorih Sokolskega doma svečan ples, ki ga priredijo narodne organizacije. Članstvo v krojih: narodne noše dobrodošle.

1. Letošnje Silvestrovanje priredi Sokol-Matica Maribor v vseh prostorih Sokolskega doma, na kar že sedaj opozarjamo vse občinstvo

Radio

Sobota, 26. novembra. Ljubljana: 12 Plošče po tekočem traku; 13.20 Plošče; 17 Otroška ura; 18 Za delopust igra RO; 18.40 Pogovori s poslušalci; 20.00 zunanji politiki; 20.30 Jože Vombegar »Muhasti amor«, zvočna igra; 22.15 Za dober konec igra RO. — Beograd: 16.45 Popularne plošče; 20 Večer ruskih romanc; 21 Vokalni in instrumentalni koncert; 22.15 Plesna glasba. — Sofija: 14 Popularni koncert; 16.30 Komorna glasba; 20 Plošče in glasba za ples. — Milano: 21. Gounodova opera »Faust« Bordeaux: 21.30 Puccinijska opera »La Boheme«. — Stuttgart: 19 J. Straussova »Vse se vrtili okoli Šanike«. — Breslau: 20.10 Operetni večer. — Bukarešta: 20.15 Plesna glasba; 22.15 Koncert iz bara. — Leipzig: 20.10 Veselite se življenja! — London Regional: 21 Plesna glasba. — Varšava: 20 Lahka glasba.

Darujte za azilni sklad PTL!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.—. Družbo, preklic, dopisovanja in ženskovanski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga se vpostlati v pisnu skupaj z naročilom ali na po poštali položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

Zdravstveni in moderni **STEZNIKI** se izdelujejo za zdrave in bolne dame najceneje v modernem salonu Klemse, Gospoška ul. 46-II, desno. 3192

ČASOPISE

domače ter inozemske, in inserate za vse časopise naročate najbolje pri Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 2945

ZASTONJ DOBITE

zanimivo ilustrirano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah, Zalec. 3143

ODEJE — KOCE

pernice, puh, perje, volno, vato, kapok kupite najceneje. — Oglejte si izložbo pri »Obnova«, Jurčičeva 6. 3167

SVOJO DRUŽINO

zadovoljite s pecivom in kruhom, ako stalno kupujete v pekarni Čebokli. 2687

Sportni klub »Slavija«, Pobrežje, priredi dne 30. XI. 38 v Gambrinovi dvorani svoj vsakoletni

MIKLAVŽEV VEČER

Začetek ob 20. uri. K obilnemu obisku vabi odbor. 3185

KLOBUKE

vseh vrst doma izdelane, proti dežju impregnirane, kakor tudi čepice po konkurenčnih cenah dobite le pri Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska ulica 5. Vsa popravila se sprejemajo pod garancijo za 10—25 din. 3209

Čitajte, »Večernik«

Prodaj**PRAŠIČKI**

stari 4 mesece, na prodaj. — Gubčeva ul. 46, Pobrežje. 3184

Prodaj**SVINJSKO REJO**

Poizve se Sp. Radvanjska cesta 8, Nova vas, v nedeljo ob 4. uri popoldan. 3190

Par vozov**GOVEJEGA GNOJA**

prodaj. Gostilna Barič, Tezno. 3191

Stanovanje**GOSPODIČNA**

se sprejme na stanovanje in večji otrok v oskrbo. Fani Neubauer, Strossmajerjeva ul. 3b. 3187

OPREMLJENA SOBA

se odda. Radvanjska 54, 3189

GOSPOD se sprejme v lepo, sončno sobo. Vpraša se Vrbanova 53 3207

Službo dobi

ŠIVILJO iščemo na dom. Postržin, Pobrežje, Gosposvetska 56. 3188

Ročne torbice Kovčage - Listnice Denarnice i. t. d. PRIPOROČA 2720

IV. KRAVOS, Maribor

Poslužite se vložkov za čevlje

Temeljito in poceni negujete svoje noge s higijenskim

„SETA“ vložki

Zanimivosti**B. Shaw o prometnih nezgodah**

NEKOLIKO BESED KOLESARJEM.

V londonski razstavnici dvorani Earls Court je prav ta čas razstava koles in motociklov, ki vsako leto vzbuja veliko zanimanje najširših plasti prebivalstva, hkrati pa tvori tudi pregled novosti, ki se uveljavljajo po vsem svetu. Med obiskovalci razstave je bil tudi Bernard Shaw, ki je bil svoj čas silno navdušen kolesar. Med njim in odgovornim urednikom največje kolesarske revije, imenovane Cycling, se je razpredel tak-le pogovor:

Cycling: Dvajset žrtvovanih življenj, od katerih so štirje kolesarji, zahteva sleherni dan prometno življenje v Veliki Britaniji. Ali se vam zdi, gospod Shaw, da je to pravičen davek napredku?

Mr. Shaw: To ni davek napredku, temveč neprevidnosti in nemarnosti kolesarjev in motociklistov in morebiti tudi naši nesposobnosti, prilagoditi urejanje prometa modernim zahtevam. Ko so gradili prve cestne železnice, so hitro prišli na to, da ni mogoče dovoljevati ne navadno hitrost po prometnih ulicah. Danes občinstvo ne sme vstopati na tramvaj med vožnjo in tako se preprečijo mnoge nesreče. Zato pa drvijo po mestnih ulicah motorna vozila s pekleno brzino. Treba je vedeti, da je mnogo manj nevarno vozilo, ki vozi 30 km na uro kakor tisto, ki vozi 60. Položaj se bo izboljšal, ko bodo za motorna vozila posebne ceste, na katerih se pa seveda ne bodo smeli igrati otroci.

Cycling: 12 milijonov angleških kolesarjev in 3 milijoni motornih vozačev ima v parlamentu ter grofovskih in okrajnih prav slabopostojno zastopstvo.

Mr. Shaw: Upajmo, da to tudi v bodoče ne bo drugače. Dovoljno zlo je, če imamo vlado, ki gleda na ta vprašanja s stališča igralca golfa. Če bi pa bili tamkaj še kolesarji, bi to pomenilo resno ogroženje vseh ostalih prometnih sredstev.

Cycling: Ali mislite, da bo težnja po naglih prometnih sredstvih obsodila kolo k muzejskemu razstavnemu predmetu?

Mr. Shaw: Ne. Le v tem primeru, če bodo iznašli še enostavnejše vozilo.

POKLICI DEBELIH IN MRŠAVIH LJUDI.

Angleški psihologi, ki delajo razne statistike o ljudeh posameznih profesij, so na podlagi teh statistik spoznali, da so debeli ljudje mnogo boljše trgovci in prodajalci kakor suhi. Zato priporočajo velikim tvrdkam, naj najemajo za agente in potnike izključno le debele ljudi. Ti so zelo ljubeznivi in imajo čisto poseben način, da prepričajo kupca, kako neobhodno potrebuje tisto, kar jim ponujajo. Po isti logiki angleških psihologov suhi ljudje ne morejo biti dobri trgovci. Ti so dobri zdravniki, profesorji in inženirji, s trgovino pa se naj suhi ljudje ne ukvarjajo.

× **Opice so se vmešale v nogometno tekmo**, ki so jo igrali uslužbenci zverinjskega v Londonu proti svojim tovarišem iz Liverpoola. Majmuni so razbili kletke in vdrli na igrišče. Nastala je peklenjska zmeda in gneča, kajti opice so tudi hotele igrati nogomet in so začele moštvi